

I skuggan av REVA...

**Papperslösas hälsa och
tillgång till sjukvård**

GÖMD INTE GLÖMD

Region skånes policy

2008

- × Vuxna fd asylsökande, så kallade "gömda", får rätt till "omedelbar vård" och vård/tandvård som "inte kan anstå", mödrahälsovård, vård vid abort och preventivmedelsrådgivning.
- × Besöken är subventionerade men patienten får betala hela läkemedelskostnaden själv.
- × Barn har rätt till all vård.

2011

- × Policyn utökas till att även omfatta personer som aldrig sökt asyl samt barn till fd asylsökande som fötts efter att föräldrarna gömt sig.
-

**Pilotstudie
Socialepidemiologiska
institutionen vid lunds
universitet**

Vi vill...

- ✘ Öka vår kunskap om den papperslösa befolkningens hälsa och tillgång till sjukvård
- ✘ Ta reda på hur dessa rättigheter ser ut i verkligheten

Frågeställningar

- ✘ Hur mår den papperslösa befolkningen i Skåne?
- ✘ Hur ser behovet av vård ut bland papperslösa i Skåne?
- ✘ Hur ser tillgången till vård ut i praktiken? Hur tillämpas Region Skånes policy och riktlinjer?
- ✘ Hur ser förbrukningen av vård ut bland papperslösa i Skåne? Under/överkonsumtion?
- ✘ Vilka hinder i tillgången till vård finns? Vad skulle kunna undanröja dessa?

Målgrupp

- × 18-80 år gammal
- × Bosatt i Skåne
- × Papperslös, dvs:
 - + Person som sökt men nekats asyl i Sverige och vistas här utan tillstånd *eller*
 - + Person som aldrig sökt asyl och vistas i Sverige utan tillstånd

Utformning av enkäten

- ×Allmän hälsa
- ×Läkemedel
- ×Sömn & välbefinnande
- ×Tandhälsa
- ×Motion
- ×Tobak & alkoholvanor
- ×Sociala relationer
- ×Förtroende för samhällsinstitutioner
- ×Arbete, sysselsättning & ekonomi
- ×Hem, hushåll & boendemiljö
- ×Vårdutnyttjande
- ×Bakgrundsdata
- ×Migration

Intervjuer och observationer

- ✘ Intervjuer med papperslösa om tankar kring hälsa och sjukdom, tillgång till- och erfarenheter av sjukvård
- ✘ Observationer av papperslösas möten med vården

Början till resultat...

Generella trender och problem

PAPPERSLÖSHET som riskfaktor

“när jag sökte asyl 2010 så var det bra i början. För jag hade mycket hopp. Jag väntade, jag tänkte att kanske kommer allt att lösa sig. Men...sen började vägarna att slutas framför mig. Alla mina problem med huvudvärk, spänningar, stress och andra problem kom efter att jag fick avslag.

...fysiskt sett skulle jag säga att jag mår bra. Men mentalt... eh...många personer jag pratar med säger såhär. När vi tittar på dig så är du lite annorlunda. När vi pratar så är du inte här. Jag vill bli av med det problemet. Jag vill vara en verklig person när jag samtalar med någon.”

27-årig tolk och IT-kille

Rädsla

“Innan jag bestämde mig för att gömma mig, var detta det enda jag var rädd för. Sjukvården. Vad händer om hon blir sjuk? Jag tänker inte på mig själv!

Men när jag pratade med S (asylaktivist) så sa hon att det är ok för barn har lika rättigheter. Så när jag kom dit och de sa att de inte kunde ta emot oss så blev jag förvånad. Jag ville ringa S med en gång.

Jag bryr mig inte om vad reglerna säger. Om du har en 2-åring som är sjuk så undersöker du henne! Nu har S ordnat det. Jag vet inte vad hon gjorde men det blev perfekt. Så nu känns det ok igen.”

25-årig ensamstående mamma till 2-åring

krångel

”Sköterskan sa till mig att vänta i ett rum. Det gick säkert 15 minuter. Jag var livrädd hela tiden. Tänk om hon ringer polisen? Hon gjorde inte det och det gick bra men jag var så rädd.”

22-åring hos tandläkaren

Godtycklighet

- × Otydlig beslutsgång
- × Brist på manualer – vad betyder egentligen “vård som inte kan anstå”??!
- × Sekreterare har inte svurit Hippokrates ed

Ekonomi & kommunikation

- ✘ Dyra mediciner (och besök)
- ✘ Betalningsansvar trumfar medicinsk indikation
- ✘ Ekonomiskt färgade beslut

- ✘ Tolkbrist
- ✘ Bristande information till målgruppen

dreamstime.com

blåljusfester

Sjukvård på förvar

”Jag vet inte varför hon kommer. Vad gör hon för oss? Ingenting. De kallar aldrig på en doktor. Jag var där i en månad och såg aldrig en doktor.

Det enda jag såg var en person som verkligen behövde en doktor. Jag frågade varför han skrek. Han grät och sa att han hade njurproblem.

Det var fantastiskt. Han skrek och visade fingret åt personalen. De gjorde ingenting, bara satt och tittade på TV.”

34-årig förvarstagen man

Men reva då?

kriminalisering

- ✘ Subtila attitydförändringar
- ✘ Förstärker redan existerande problem
- ✘ Ökat bruk av förvar
- ✘ Samhällsansvar får ny innebörd
- ✘ Gisslan för asylprocessen

Strategier för förändring

Bevara sin mänsklighet

”Varför känner ingen mina problem? De säger att de tagit ett beslut så jag måste respektera det. Jag sa att jag respekterar lagen men de känner inte min situation! De läser mina papper som om det vore en historia. Jag har sagt det så många gånger. Jag respekterar dem, allting. Jag respekterar lagarna, jag respekterar folket. Du talar till mig på det här viset men jag respekterar dig. Det är min policy! Så varför? Varför? Varför tänker du inte som en människa?”

25-årig förvarstagen man

Hålla ihop och lägg oss i!

- ✘ Synliggör vårt ställningstagande
- ✘ Utbildning
- ✘ Tydliggör policy
- ✘ Sjukvården som fristad
- ✘ Se till flyktingkapets särskilda förutsättningar
- ✘ GÖR DET ENKELT!

